

2017-12-14

Kulturförvaltningen
Stockholms läns landsting
Box 38204
100 64 Stockholm
registrator@kultur.sll.se

Remissvar till Förslag till kulturstrategi för Stockholmsregionen

SIOS, Samarbetsorgan för etniska organisationer i Sverige, lämnar härmed sitt yttrande över Förslag till kulturstrategi för Stockholmsregionen som är en remisshandling från Stockholms läns landstings Kulturförvaltningen.

Sammanfattning

SIOS är i stort sett positivt till remisshandlingens förslag. I sammanhanget vill vi dock framhålla för oss viktiga förhållanden och kommer med några synpunkter och förslag.

- SIOS anser att i förslaget till kulturstrategi för Stockholmsregionen förs inget resonemang kring vad man har för konsekvens att utrikes födda i Stockholms län ökar från ca 23 procent år 2015 till ca 28 procent år 2050. Det handlar om ca 1,1 miljon invånare av totalt 3,1 miljoner invånare i länet. SIOS menar att det ökade antalet utrikes födda invånare kan med ett inkluderande angreppssätt innebära ett tillskott till kulturlivet med ökad mångfald av kulturella uttryck, inte minst genom att utnyttja digitaliserings möjligheter.
- SIOS anser att både i utmaningarna och prioriteringarna ska stå att etniska organisationer är viktiga aktörer i kulturstrategin för Stockholmsregionen och att de ska inkluderas i arbetet.
- Barn och unga med en annan etnisk tillhörighet som bor i socioekonomiskt svaga områden är en grupp vars villkor kan bättre belysas genom att tillämpa ett intersektionellt perspektiv. Genom tillgång till den egna kulturen stärks barn och unga i sin självidentifikation och därmed kan känna sig trygga i den egna identiteten. SIOS föreslår härmed särskilda satsningar för barn och unga med annan etnisk tillhörighet än svensk i socioekonomiskt svaga områden.

SIOS-Samarbetsorgan för etniska organisationer i Sverige

The Cooperation Group for Ethnic Associations in Sweden / Groupe de Collaboration entre les Associations Nationales Ethniques en Suede

Adress:	Bellmansgatan 15, 1tr. 118 47 Stockholm Sweden	Tfn +46 (0)8-556 93 360 Org.+46 (0)8-556 93 369 Verk. +46 (0)8-556 93 364	e-mail: kansli@sios.org www.sios.org	Bankgiro: 833-8220 Org.nr 802014-5242
---------	--	---	---	--

- SIOS anser att det är viktigt att framhålla att begreppet kulturarv bör användas i en vidv bemärkelse och innefatta även de kulturuttryck och avtryck som nationella minoriteter och etniska minoriteter under sekler och årtionden lämnat efter sig. Detta bör vara en viktig utgångspunkt för att bredda de etniska organisationernas inflytandet. Det handlar om dels att öka deras institutionella erkännande, dels att stärka organisationernas medvetenhet om sin identitet och roll inom det civila samhället. Ett sätt att nå dessa syften är att skapa förutsättningar för etniska organisationer att driva egna kulturella aktiviteter samt initiera kulturutbyte med andra lokala och regionala kulturföreningar.
- SIOS välkomnar landstingets initiativ att skapa en struktur för formaliserad dialog och samverkan mellan aktörer inom kulturområdet i Stockholmsregionen och instämmer i bedömningen att det kan vara den viktigaste förutsättningen för kulturstrategins genomförande. SIOS menar att det är viktigt att ta tillvara de erfarenheter som finns när det gäller organisationers deltagande i dialog och samverkan med myndigheter. Kulturskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp skrev 2015 en rapport om kultursamverkansmodellen som genomfördes 2015.

I rapporten konstaterades att civilsamhället hade ett begränsat inflytande inom ramen för modellen. Begreppet civilsamhället upplevdes vara otydligt. Det fanns vidare svårigheter att hitta representanter för civilsamhället, inte minst på regional nivå, kanske särskilt vad gäller ungdomsföreningar och etniska organisationer. Dels beroende på en osäkerhet när det gäller vilken typ av organisationer som ska vara med i dialogerna. Dels var det svårt att identifiera vilka föreningar och personer som kan företräda civilsamhället i modellen. Uppföljnings- och utvärderingsgruppen lyfte fram att man måste komma ihåg att civilsamhällets representanter engagerar sig i kultursamverkansmodellen på sin fritid. Ett problem som uppkommit i samråden var att dialogen leder till förväntningar som ofta inte kan infrias, vilket upplevdes som ett problem av de personer som har engagerat sig ideellt i arbetet.

Även i KiCK-projektets slutrapport drivet av Ideell kulturallians framgår att etniska kulturföreningar exkluderas ur kultursamverkansmodellen. Etniska föreningar missgynnas ofta då de arbetar inom många olika områden och därför blir otydliga. Även ungdomsorganisationerna inom kulutr påverkas på liknande sätt.

SIOS anser att slutsatserna från Kulturskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp samt KiCK-projektets slutrapport är viktiga utgångspunkter i arbetet med att ta fram en struktur för formaliserad dialog och samverkan mellan aköter inom kulturområdet i Stockholmsregionen.

Bakgrund

Kulturstrategin för Stockholmsregionen är regionövergripande och är tänkt att fungera som ett vägledande dokument för såväl landstinget som för regionala och lokala aktörer. Strategin har en tydlig koppling till RUF5 2050 (Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen fram till 2050) och syftar till att vara både en integrerad del av och ett komplement till denna.

Kulturstrategin ska ge en vägledning i det övergripande arbetet med kulturfrågor på regional nivå, den pekar ut viktiga områden för landstingets kulturpolitiska prioriteringar och är en

strategisk vägvisare. För det mer konkreta arbetet inom olika delar används andra dokument så som landstingets kulturnämnds årliga mål- och budgetdokument.

Remisshandlingens förslag

3. Kulturstrategins målområden

Visionen och målen som föreslås i RUFSS 2050 bildar utgångspunkt för de fyra målområden som kulturstrategin omfattar. På detta sätt tydliggörs hur kulturpolitiken kan bidra till måluppfyllelse.

- Mål i RUFSS 2050: En tillgänglig region med god livsmiljö
Kulturstrategins målområde: Kulturupplevelser, möten och bildning bidrar till en god livsmiljö i en tillgänglig region.
- Mål i RUFSS 2050: En öppen, jämställd, jämlik och inkluderande region
Kulturstrategins målområde: Kulturen stärker demokratin i en öppen, jämställd, jämlik och inkluderande region.
- Mål i RUFSS 2050: En ledande tillväxt- och kunskapsregion
Kulturstrategins målområde: Kulturdriven tillväxt och det kreativa företagandet bidrar till en regional utveckling i en ledande tillväxt- och kunskapsregion.
- Mål i RUFSS 2050: en resurseffektiv och resilient region utan klimatpåverkande utsläpp
Kulturstrategins målområde: Kultur och kulturmiljö bidrar till att skapa en hållbar utveckling i en resurseffektiv och resilient region.

4. Utmaningar

RUFSS 2050 lyfter bland annat fram att regionen behöver anpassas till globalisering och digitalisering och att regionens aktörer behöver säkerställa omständigheter som bidrar till tillit och tillväxt. I remisshandlingen identifieras fyra områden där kulturens förutsättningar värnas och anpassas i takt med samhället om kulturen långsiktigt ska bidra till målen i RUFSS 2050 i enlighet med målområden. Nedan anges de fyra områden och de prioriteringar som behöver göras i arbetet de kommande åren.

1. Att öka tillgängligheten till och deltagandet i kulturlivet

Prioriteringar:

- Att utveckla metoder och långsiktiga arbetssätt för att löpande genomföra dialoger med företrädare för civilsamhället, det professionella kulturlivet och kommunerna i länet i syfte att identifiera möjligheter till och hinder för ökad tillgång till kultur i hela länet.
- Att bidra till att möjliggöra kulturupplevelser och eget skapande för invånare i hela länet, särskilt för barn och unga.
- Att regelbundet genomföra kulturvaneundersökningar i syfte att synliggöra deltagandet i kulturlivet.

- Att tillgängliggöra kulturarvet för länet invånare.
- Att i högre grad samverka regionalt om viss kultur- och fritidsverksamhet, som lokaliseras på platser med hög regional tillgänglighet.

2. Att stärka möjligheterna till konstnärlig utveckling

Prioriteringar:

- Att möjliggöra för internationella och interkulturella samarbeten och dialoger.
- Att kontinuerligt utvärdera det offentliga stödet inom kulturområdet för att säkerställa dess relevans och aktualitet.
- Att belysa den kulturella infrastrukturen bland annat genom kartläggningar.
- Att identifiera former för skapandet av regionala kulturnoder med tidsbegränsade uppdrag i syfte att sprida kunskap om och främja utvecklingen inom ett specifikt område som är i behov av större spridning och kunskapsutveckling i länet.
- Att arbeta med frågor kring kompetensutveckling för exempelvis kulturskapare och kommuner för att stärka den konstnärliga utvecklingen.

3. Att omfatta digitaliseringens möjligheter och utmaningar

Prioriteringar:

- Att ta till vara studieförbundens och folkbibliotekens erfarenheter av att öka den digitala kompetensen och delaktigheten hos regionens invånare.
- Att främja digitala arenor inom kultursektorn.
- Att ta till vara digitaliseringens möjlighet när det gäller att skapa, förmedla och tillgängliggöra konst och kultur.

4. Att använda kultur och kulturmiljöer som resurs i samhällsplaneringen

Prioriteringar:

- Att prioritera insatser som främjar att kulturella och sociala mötesplatser utvecklas i länet i synnerhet i regionala stadskärnor, i landsbygdsnoder och i socioekonomiskt svaga områden.
- Att ett omtag görs om Kreativa Stockholm och tillhörande handlingsplan. Det är viktigt att finna nya strukturer och identifiera områden för bred samverkan mellan kultur- och näringsliv inte minst kring frågor som rör samhällsplaneringen och kulturens infrastrukturer.
- Att identifiera metoder för att säkerhetsställa att den konstnärliga gestaltningen blir en naturlig del i planprocesserna.
- Att berörda parter samverkar för att länets kulturmiljöer ska ses som en resurs vid samhällsplaneringen.
- Att det lokala kulturarvet används som en tillgång i utvecklingssammanhang och för besöksnäringen.

5. Genomförande

Kulturstrategin är regionövergripande och ska fungera som ett vägledande dokument för regionala och lokala aktörer. Strategins genomförande är kopplat till genomförandet av RUFSS 2050, vilket innebär att strategin ska bidra till att uppnå målen i RUFSS 2050.

Det innebär att många aktörer har avgörande roller för kulturområdets utveckling. Varje enskild aktör behöver analysera och väga möjliga åtgärder mot varandra utifrån bedömda effekter och kostnader och med hänsyn till eventuella synergier och målkonflikter. På många områden är dock bred samverkan önskvärd och till och med nödvändig.

Idag saknas det i Stockholmsregionen en struktur för formaliserad dialog och samverkan mellan aktörer inom kulturområdet. Att få en sådan på plats är kanske den viktigaste förutsättningen för kulturstrategins genomförande. Landstinget avser att initiera en sådan process och remissinstanserna uppmanas att komma med synpunkter på en sådan.

SIOS synpunkter

SIOS delar de överväganden som görs när det gäller kulturstrategins målområden, de utmaningar som redogörs och många av de prioriteringar som framförs. SIOS vill dock lyfta fram viktiga förhållanden för de etniska minoritetsorganisationer som SIOS företräder och kommer därför med några synpunkter och förslag.

1. I avsnittet 2.2 Nulägesbeskrivning redogörs att i Stockholms län bor idag närmare 2,3 miljoner invånare. Fram till 2050 beräknas länets invånarantal öka med 1,1 miljoner till ca 3,4 miljoner. Enligt Rapport 2017:2, *Framskrivningar av befolkning och sysselsättning i östra Mellansverige*, framtagna av Tillväxt- och regionplaneförvaltningen, Stockholms läns landsting, kommer antalet utrikes födda öka från dagens ca 23 procent till ca 28 procent av befolkningen. Det innebär att ca en tredjedel av invånare i länet kommer att ha en annan etnisk och kulturell bakgrund än svensk år 2050. I runda tal handlar om 1,1 miljoner invånare. Detta förhållande speglas dock inte i de utmaningar och de prioriteringar som redogörs. Det finns inget resonemang om vad det kan få som konsekvens i kulturstrategin.

SIOS menar att det ökade antalet utrikes födda invånare kan med ett inkluderande angreppssätt innebära ett tillskott till kulturlivet med ökad mångfald av kulturella uttryck, inte minst genom att utnyttja digitaliserings möjligheter.

2. SIOS anser att både i utmaningarna och prioriteringarna ska stå att etniska organisationer är viktiga aktörer i kulturstrategin för Stockholmsregionen och att de ska inkluderas i arbetet. Detta bör vara en viktig utgångspunkt för att bredda de etniska organisationernas inflytandet. Det handlar om dels att öka deras institutionella erkännande, dels att stärka organisationernas medvetenhet om sin identitet och roll inom det civila samhället. Ett sätt att nå dessa syften är att skapa förutsättningar för etniska organisationer att driva egna kulturella aktiviteter samt initiera kulturutbyte med andra lokala och regionala kulturföreningar.
3. SIOS tycker också att man i analysen av utmaningarna och i de prioriteringar som görs behöver även tillämpa ett intersektionellt perspektiv för att bättre förstå olika gruppers villkor. Barn och unga med en annan etnisk tillhörighet som bor i socioekonomiskt svaga områden är en grupp vars villkor kan bättre belysas genom att tillämpa ett sådant perspektiv. SIOS delar den uppfattning som lyfts fram i förslaget att kultur bidrar till ökad gemenskap och genom den delaktighet som kultur

innefattar kan den även stärka demokratin. Genom tillgång till den egna kulturen stärks barn och unga i sin självidentifikation och därmed kan känna sig trygga i den egna identiteten. SIOS föreslår härmed särskilda satsningar för barn och unga med annan etnisk tillhörighet än svensk i socioekonomiskt svaga områden.

4. I prioriteringarna till avsnitten "Att öka tillgängligheten till och deltagande i kulturlivet" och "Att använda kultur och kulturmiljöer som resurs i samhällsplaneringen" lyfts fram begreppet kulturarvet. SIOS anser att det är viktigt att framhålla att begreppet bör användas i en vidd bemärkelse och innefatta även de kulturuttryck och avtryck som nationella minoriteter och etniska minoriteter under sekler och årtionden lämnat efter sig.
5. SIOS välkomnar landstingets initiativ att skapa en struktur för formaliserad dialog och samverkan mellan aktörer inom kulturområdet i Stockholmsregionen och instämmer i bedömningen att det kan vara den viktigaste förutsättningen för kulturstrategins genomförande. Landstinget uppmuntrar remissinstanserna att komma med synpunkter om hur en sådan process skulle utformas.

SIOS menar att det är viktigt att ta tillvara de erfarenheter som finns när det gäller organisationers deltagande i dialog och samverkan med myndigheter. I en utvärdering av kultursamverkansmodellen som genomfördes 2015 av kulturutskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp konstaterades att dialogerna med civilsamhället var under utveckling och man var överens om att det var viktigt att den dialogen fanns. Begreppet civilsamhället upplevdes vara otydligt och samrådet med civilsamhället hade inte hittat sina former. Samrådet byggde på medlemmars ideella arbete. Från civilsamhällets sida efterlyste man tydligare resultat av samråden.

Samtidigt som uppföljnings- och utvärderingsgruppen betonade att det var positivt och viktigt att civilsamhället var med i modellen konstaterade gruppen att civilsamhället hade ett begränsat inflytande inom ramen för modellen. Det fanns olika svårigheter med att lägga upp dialogen med civilsamhället. En av de svårigheter som gruppen uppmärksammade var att det var svårt att hitta representanter för civilsamhället, inte minst på regional nivå, kanske särskilt vad gäller ungdomsföreningar och etniska organisationer. Det fanns för det första en osäkerhet när det gäller vilken typ av organisationer som ska vara med i dialogerna. För det andra var det svårt att identifiera vilka föreningar och personer som kan företräda civilsamhället i modellen. Enligt gruppens bedömning var därför viktigt att i det fortsatta arbetet fortsätta följa civilsamhällets roll och deltagande i modellen. Gruppen lyfte fram att man måste komma ihåg att civilsamhällets representanter engagerar sig i kultursamverkansmodellen på sin fritid. Ett problem som uppkommit i samråden var att dialogen leder till förväntningar som ofta inte kan infrias, vilket upplevdes som ett problem av de personer som har engagerat sig ideellt i arbetet.

Även i KiCK-projektets slutrapport (juni 2016 – februari 2017) drivet av Ideell kulturallians framgår att "Etniska kulturföreningar exkluderas ur kultursamverkansmodellen. Etniska föreningar missgynnas ofta då de arbetar inom

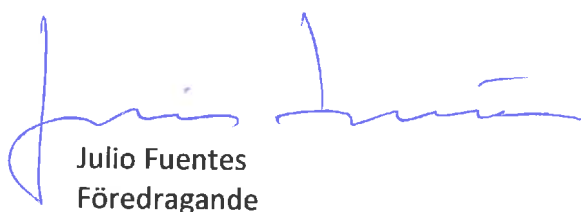
många olika områden och därför blir otydliga. Även ungdomsorganisationerna inom kulutr påverkas på liknande sätt” (sid 5).

SIOS anser att slutsatserna från Kulturutskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp samt KiCK-projektets slutrapport är viktiga utgångspunkter i arbetet med att ta fram en struktur för formaliserad dialog och samverkan mellan aköter inom kulturområdet i Stockholmsregionen.

SIOS styrelse

Amadeu Batel
Ordförande

Julio Fuentes
Föredragande